

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: 34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83-177	Letna naročnina, Italija . . . Lir 10.000
PODUREDNIŠTVO: 34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - Tel. 414646	Letna inozemstvo . . . » 15.000
	Letna inozemstvo, USA dol. . . 18
	Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXXI. - Štev. 18 (1551)

Gorica - četrtek, 3. maja 1979 - Trst

Posamezna številka Lir 200

„Prositate Gospoda žetve...“

Za letošnji svetovni molitveni dan za duhovne poklice, ki bo v nedeljo 6. maja, je sv. oče Janez Pavel II. že 6. januarja poslal pismo škofom in sinovom ter hčeram vsega sveta. V pismu hoče povedati nekaj stvari, ki so mu pri srcu in sicer so to po vrsti tri besede: molitev, klic, odgovor.

NAJPREJ MOLITEV

»Gotovo je namen, za katerega moramo moliti, velik, ko nam je sam Kristus naročil: "Prositate torej Gospoda žetve, da pošlje delavce na svojo žetev" (Mt 9, 38). Naj bo ta dan jayno izpričanje vere in poslušnosti Gospodovemu naročilu. Obhajajte ta dan v vaših stolnicah, škof skupno z duhovniki, redovniki, redovnicami, misijonarji, duhovniškimi in redovniškimi kandidati, z ljudstvom, z mladino, čim več naj bo mladine. Obhajajte ta dan po župnijah, v skupnostih, na božjih poteh, v zavodih in na tistih krajih, kjer bivaajo trpeči. Naj se na vseh krajih dviga ta naskok na nebo, prosimo Očeta za tisto, kar je Kristus hotel, da prosimo.

Naj bo ta dan poln zaupanja. Naj vas najde združene kakor v nekakšni vesoljni dvorani zadnje večerje "enodušno stanovalne v molitvi... z Marijo, Jezusovo materjo" (Apd 1, 14), v zaupnem pričakovanju darov Svetega Duha. Na evharističnem oltarju, ob katerem se zbiramo, je dejansko navzoč sam Kristus, ki prosi z nami in za nas in nam tudi zagotavlja, da bomo dosegli, kar prosimo: "Ako se na zemlji dva izmed vas zedinita v kateri koli prošnji, jima bo moj Oče, ki je v nebesih, vse storil. Kajti kjer sta dva ali so trije zbrani v mojem imenu, tam sem jaz sredi med njimi" (Mt 18, 19-20). Nas pa je mnogo zbranih v njegovem imenu in prosimo samo za tisto, kar on želi. Kako bi ob njegovi slovesni obljubi ne bilo mogoče ne moliti s srcem, polnim upanja?

Naj bo ta dan središče duhovnega žarčenja. Naša molitev naj se razlega in nadaljuje v cerkvah, v skupnostih, v družinah, v vernih srcih kakor neke vrste nevidnem samostanu, iz katerega naj se dviga molitev h Gospodu.

KLIC SKOFOV IN DUHOVNIKOV

V razlagi druge besede, ki je »klic«, spodbuja škofo in duhovnike, naj čimbolj skrbijo za duhovniške in redovniške, prav posebno pa še za misijonarske poklice. Kristus je povabil človeka, naj hodi za njim. In ta Kristus hoče, da storimo vse, da se bodo te besede slišale. Božje ljudstvo ima pravico, da jih sliši od škofov in duhovnikov.

»Zato se nič ne bojte vabiti. Pojdite med svojo mladino. Pojdite jim osebno nasproti in jih vabite. Srca mladih in tudi ne več povsem mladih so pripravljena vas poslušati. Mnogi izmed njih si iščejo cilj, ki naj bi zanj živel. Pričakujejo, da bodo odkrili neko poslanstvo, ki je zanj vredno živeti, in mu posvetiti svoje življenje. Kristus jih je uglasil na svoj in naš klic. Mi moramo vabiti. Drugo bo naredil Gospod, ki daje slehernemu poseben dar po milosti, ki mu je bila dana.«

ODGOVOR MLADIH

Beseda »odgovor« pa velja mladim, do katerih ima sv. oče veliko zaupanje, saj so upanje Cerkve in njegovo upanje.

Zdaj je prišla vaša ura. Na vas je, da daste odgovor. Ali vas je morda strah? Kristus potrebuje, hoče potrebovati naše osebe, naš razum, naše energije, našo vero, našo ljubezen, našo svetost! Kristus vas kliče v duhovniško službo, ker hoče opravljati svojo duhovniško službo po vaši posvetitvi in po vašem duhovniškem poslanstvu. Hoče govoriti današnjemu človeku z vašim glasom, posvečati evharistijo in odpustiti grehe po vas. Hoče ljubiti z vašim srcem, pomagati z vašimi rokami, reševati z vašim prizadevanjem. Dobro razmislite. Odgovor, ki bi ga mnogi izmed vas lahko dali, je osebno naslovljen na Kristusa, ki vas vabi k tem velikim stvarim.

»Naleteeli boste na težave. Morda mislite,

da jih jaz ne poznam? Povem vam pa, da ljubezen premaga vsako težavo. Pravi odgovor na vsak klic je delo ljubezni. Odgovor na duhovniški, redovniški ali misijonarski poklic se more poroditi samo iz globoke ljubezni do Kristusa. To moč ljubezni vam poklanja on sam kot dar, ki je pridružen daru poklica in vam omogoča odgovor. Zaupajte vanj, "ki more storiti neizmerno več, kakor mi prosimo in umejemo" (Ef 3, 20). Če morete, dajte z veseljem in neustrašeno svoje življenje njemu, ki je prej dal svoje življenje za vas.«

Pesniška zbirka sedanjega papeža

Vatikanska založba je ravno pred velikončnimi prazniki izdala v italijanskem prevodu zbirko pesmi verske vsebine kardinala Wojtyły. Zbirka ima naslov »Pietra di luce« (Kamen svetlobe).

Protest zaradi odklonitve skupnega volivnega znaka

V skladu s sklepi vodstvenih organov Slovenske skupnosti in Furlanskega gibanja, da na parlamentarnih volitvah 3. junija letos obe politični formaciji nastopita s skupno listo, je bil na notranjem ministrstvu predložen skupen dogovorjeni znak, ki je vseboval tako zemljevid dežele kot lipovo vejico.

V torek 24. aprila je notranje ministrstvo iz Rima uradno sporočilo, da je bil ta kombinirani znak FG-SSK zavrnjen, češ da ni tradicionalen volivni znak omenjenih strank in da zato z njim ne moreta nastopiti na volitvah.

V četrtek 26. aprila zvečer sta se v Kriminu nemudoma sestali vodstvi Slovenske skupnosti in Furlanskega gibanja, da preučita nastali položaj. Na osnovi raznih informacij je bilo namreč predvidevati, da bodo centralne politične oblasti iskale vse mogoče razloge, da preprečijo nastop novih zaveznikov list v naši deželi; zato sta SSK in FG predložila takšen skupen znak, ki bi ne nudil preteve za nasprotovanje kogar koli. Toda očitno je, da so »višje sile«, ki imajo nalogo bedeti nad dogajanjem v obmejnih deželah z narodnostno in jezikovno mešanim prebivalstvom, skušale storiti vse, da onemogočijo skupno nastopanje manjšinskih sil v naši deželi na parlamentarnih volitvah zlasti še, ker te sile imajo namreč povsem konkretno možnost izvoliti lastnega predstavnika v rimski parlament. (Furlansko gibanje je na lanskih deželnih volitvah prejelo 38.000 glasov, SSK pa 9.500 glasov, od katerih 3.660 v goriški, videmski in pordenonski pokrajini, ki pridejo sedaj direktno v pošto).

Po iskreni in poglobljeni preučitvi položaja sta vodstvi obeh strank sklenili potrditi politično in volivno zavezništvo ter nastopiti s skupno kandidatno listo pod edinim možnim znakom Furlanskega gibanja v vseh okrožjih dežele tako za poslansko zbornico kot za senat.

Obenem izražata najodločnejši protest proti zavrnitvi skupnega volivnega znaka, katere ni mogoče utemeljiti z enakimi razlogi kot za mešane znake radikalne stranke brez privoljenja zainteresiranih strank, medtem ko sta bili SSK in FG sporazumna glede skupnega znaka.

Istočasno vabita Slovence in Furlane, da v tem trenutku zgodovinskih razsežnosti za nadaljnje skupne boje, delo in uspehe s še bolj kompaktno solidarnostjo, s pomočjo katere smo izločili grob poskus Liste za Trst, da bi s svojo udeležbo na evropskih volitvah v povezavi z Union Valdôtaine razkrojila enotnost etnično-jezikovnih skupnosti.

Končno ima Slovenska skupnost za svojo moralno dolžnost s tega mesta javno povedati, da je Furlansko gibanje vedno bilo odločno na strani Slovenske skupnosti proti pristopu Liste za Trst in bo tudi za naprej vedno solidarno s Slovenci v njihovem boju za obstoj in zaščito.

Deželno tajništvo SSK
v Furlaniji-Juljski krajini

FURLANI VSE BOLJ ODLOČNI, KAJ PA SLOVENC?

Ločitev Trsta od Furlanije?

Casi, ko so v Furlaniji jedli največ polente in se bavili s kmetijstvom, Trst pa je veljal za imenitno gosposko mesto trgovcev in velikih brodarjev, so danes že za nami. Po šestdesetem letu je tudi furlanska območja zajel val industrializacije in furlanski človek je podobno kot slovenski doživel velike spremembe. Kmečkega sloja skorajda ni več, razmahnil pa se je delavski in podjetniški.

Furlanija, ki je vse od časov propada furlanske patriarhove države leta 1420, ko so jo zasedle Benetke, pa do povojnih let bila samo odmaknjeno podeželje, z množico izseljencev, je ob zapozneli ustanovitvi skupne dežele Furlanija-Juljska krajina (slednja je ostanek Primorske pod Italijo) že postavila zahtevo, naj postane furlansko središče Videm glavno mesto nove dežele s posebnim pravilnikom.

PRIVILEGIRANO MESTO

Toda v Rimu so imeli večjo zaslonbo tržaški politični krogi in odločali so tudi nacionalni in strateško politični razlogi. Odločujoča stranka, Krščanska demokracija, si je hotela še vnaprej zagotoviti podporo tržaškega meščanskega sloja, posebno pa še tisočev istrskih beguncev, ki so videli v Trstu in bližnji jugoslovanski coni B (Koprščini) simbolično še zadnji kot neodstopljene Istre, medtem ko je na furlanskih območjih prevladoval še tradicionalni kmečki in verski čut, vsled katerega je tamkajšnji človek skoraj že mehanično glasoval za demokristjane. Nanj se zaenkrat še ni bilo treba ozirati, glavno deželno mesto ter sedež deželnih uradov in uradništva je postal zato Trst.

Posledice te neposrečene spojitve pa niso bile odpravljene. Rim je z milijardami podpiral tržaško gospodarstvo, ki zaradi napetih odnosov z Jugoslavijo in nerešenega vprašanja cone B ni imelo več zaledja. Milijarde so padale v Trst kot v sod brez dna, ne da bi odgovorni tržaški krogi sploh pomislili, da je treba še pravočasno poskrbeti za odprtje proti jugoslovanskemu in slovanskemu Vzhodu, urediti gospodarski, kulturni in politični odnos do slovenskih sodeželanov, do slovenske skupnosti v deželi kot take in končno misliti tudi na razvoj furlanskega zaledja, ki zavzema skoraj 80 odstotkov ozemlja in prebivalstva skupne dežele.

ODPOR PROTI NADVLADI TRSTA

Do potresa leta 1976 so politične stranke še nekako uspele obdržati deželno enotnost, potres in splošna kriza zadnjih let pa sta tudi sicer skromnim furlanskim ljudem živo vtisnila v zavest posledice goskodskega in kulturnega zaostajanja. Popotresna obnova ni mogla poteči brez škandalov, ustanovitve videmske univerze je prišla okrnjena, da ne bi bilo zamere v Trstu. In po poročilih v tisku leži v deželnih blagajnah že dalj časa 500 neuporabljenih milijard, namenjenih obnovi po potresu.

Take in podobne stvari so zbujale odpor proti deželni nadvladi pri vedno širših krogih furlanskega prebivalstva. Po zadnjih deželnih volitvah, na katerih se je znova okrepilo Furlansko gibanje (MF), ki se zavzema za dosledno furlansko rešitev, se je tudi med italijanskimi strankami sprožila tekma za pridobitev furlanskih glasov.

Komunistična stranka je prišla na dan s predlogom zakona o zaščiti furlanskega jezika in kulture; takšen predlog oz. osnutek so v poslanski zbornici v Rimu vložili tudi socialni demokrati. Sodu pa so izbili dno dokončno liberalci, ki so nastopili: sedaj, v času pred junijskimi volitvami, z izjavo, da je ločitev Furlanije od Trsta nekaj neizbežnega.

ODPOR PROTI ENOTNEMU SLOVENSKEMU ŠOLSKEMU OKRAJU

Na podobno stališče se nagibajo tudi socialisti, ko odklanjajo enoten slovenski šolski okraj za vso deželo in se zavzemaajo za dva ločena, enega za pokrajino Gorica, drugega za pokrajino Trst (za pokrajino Videm pa nič!).

In skozi to šivankino uho se vriva zamisel o deželni razdružitvi tudi v demokrščanske vrste. Njihov poverjenik za šolstvo Mario Brancati je pred kratkim v goriškem škofijskem tedniku zagovarjal stališče, da je po veljavnih zakonih mogoče ustanoviti le dva slovenska šolska okraja, ker so pač slovenske šole le na Tržaškem in Goriškem, šolski okraji naj bi pa na podlagi zakona obsegali največ območje pokrajine in število sto tisoč prebivalcev. (Brancati seveda pozablja, da morajo sprejeti zakoni ustrezati obstoječim razmeram in ne narobe! Če splošni zakoni ne ustrezajo posebnim slovenskim razmeram, je treba zakon v tem pogledu dopolniti.)

PRODOR »LISTE ZA TRST«

Še silovitejši pritisk v smeri za razdružitve dežele je bil prodor »Liste za Trst«, posledica tridesetletne povojne politike geta nasproti neposrednemu slovanskemu in jugoslovanskemu zaledju, ki so jo izvajali odgovorni tržaški krogi. Že ko so se z Londonskim sporazumom (1953) unesli najbolj razburjeni duhovi in je prišlo do politike »odprte meje«, bi bilo treba poskrbeti, da se odpravi v duha nekdanje iredente utesnjujoče tržaško vzdušje. Da se najprej vzpostavi dialog s slovenskim delom tržaškega prebivalstva, se primerno obvešča italijansko javnost o njegovem življenju, delu in kulturi ter tako odpravi nakopičene predsodke in poskrbi za vzdušje razumevanja.

Toda to se ni zgodilo, politične sile so špekulirale s čustvi istrskih beguncev ter z domnevno pretečo »slovansko nevarnostjo«. Pa čeprav je danes Trst obkrožen z jugoslovansko mejo in odvisen od dobre volje in zadržanja sosednje države.

VREČA BREZ DNA

Toda dokler so deževale iz Rima milijarde »mučniškemu« mestu Trstu, vodilni tržaški krogi niti niso čutili potrebe za dolgoročno razvojno politiko. Ko pa je svet in posebno še Italijo zajela kriza in je Rim dal jasno vedeti, da nima več milijard za Trst, ki je bil kot vreča brez dna, je takoj zavel drugačen veter. Nenadoma so bili (1975) voljni za Osimo tj. za priznanje cone B Jugoslaviji in za ureditev meje ter za odprtje zaledja na Vzhod. Industrijska cona na Krasu naj bi vsemu svetu povrh še dokazala, kako je mogoče premostiti razlike med kapitalističnim in socialističnim gospodarskim sistemom; na tihem pa še pometla z našim življem. Tako naj bi ubili dve muhi na en mah.

Vse poprejšnje naprezanje za poživitev stikov z »boljšo« Avstrijo in Bavarsko se je izkazalo nezadostno. Dozdevno imenitni Nemci ne rešujejo tukajšnjega gospodarstva, rešujejo ga jugoslovanski kupci, ki pustijo na leto v Trstu nad 300 milijard, to je več kot pa prinaša tržaško pristanišče.

PROTISLOVENSKA HISTERIJA

Toda tridesetletna zgrešena politika je zapustila hipoteke, ki jih ni bilo mogoče premagati čez noč. Pojavila se je protisosimska »Lista za Trst« in izkoristila napako informiranost italijanske javnosti o slovenskih in jugoslovanskih sosedih ter resno ogrozila dosedanje politično razmerje vsedravnih strank.

Ni bilo treba dolgo čakati, da si je »Lista« dobila grešnega kozla: tega naj bi predstavljali Slovenci. Zagnala je protislovenske histerijo, kateri sta se pridružila tudi oba vodilna italijanska dnevnika v deželi. Konec je bilo osimskega duha in dobre volje oz. to dobro voljo izkazujejo samo uradno ob obiskih onkraj meje.

V nekaj mesecih se je izrabila ovčja koža, ki so si jo nadeli nasproti slovenski narodni skupnosti merodajni krogi. In za upravičene slovenske zahteve so ostali še bolj zakrknjeni. (Primerjaj sprejete zaidalne načrte, ki uničujejo plodno zemljo, ker je pač slovenska; zavrnitev prošnje za odprtje novih podružnic slovenski banki; diskriminacijo slovenskih ljudi, poslovnih krogov pri raznih dovoljenjih itd.)

RAZDRUŽITEV DEŽELE

SLOVENCEM NE BI BILA V KORIST

Morebitna deželna razdružitve bi pomenila za tukajšnjo slovensko skupnost veliko škodo, ker bi jo razdelila na dve deželi. Beneški rojaki bi bili popolnoma prepušeni italijansko usmerjenim nacionalističnim silam v Furlaniji (kot je Luigi Ciceri in podobna družba, ki že sedaj nabirajo podpise proti slovanskemu jeziku med že celo stoletje ustrahovanimi beneškimi ljudmi).

Toda sporno je tudi vprašanje pokrajine Gorica, ki si ne želi priti ne pod Trst in ne pod Videm. Goriška pokrajina obsega precej obsežno Goriško Furlanijo, ki je ravno toliko furlanska, da ne more skupaj s Trstom, in ravno toliko goriška (staroavstrijska), da se brani priti pod beneško-italijanski Videm. Na drugi strani pa ščuvajo nekateri krogi proti Vidmu tudi Pordenon, do kamor sega še vpliv Benetk.

Iz teh navzkrižij se pravzaprav niti ne more izčiniti rešitev, ki bi odgovarjala dejanskemu stanju. Preden se resno misli na kake razdružitve, je treba urediti vse tiste hipoteke, ki niso bile rešene ob ustanovitvi dežele oz. po njej. Treba je odpraviti nasprotja in predsodke, ustvariti vzdušje sožitja in razumevanja med Slovencem ter Italijanom in Furlanom. Pomesti in urediti torej hišo in razmere doma in se šele potem navduševati za Evropo. Italijanske stranke pa so v protislovenski gonji po Osimu pokazale, da za take nujnosti nimajo posluha.

Bela Rusija in človekove pravice

Sovjetska zveza ima pri OZN tri predstavnstva: za Rusijo, za Ukrajino in za Belo Rusijo. To so tri od sestavnih republik Sovjetske zveze. Vseh skupaj je pa 15 in pripadajo narodnostim neslovanskih jezikov.

Pred kratkim je zastopnik Bele Rusije podal poročilo pred Odborom OZN za človekove pravice, ki ima svoj sedež v Ženevi. Za svoje poročilo 86 tipkanih strani je beloruski predstavnik Stankievič, ki je obenem namestnik pravosodnega ministra te sovjetske republike, dobil polno podporo tiskovne službe OZN v Ženevi. Po njegovem poročilu naj bi se Bela Rusija pod sedanjim vodstvom razvila v deželo, v kateri je zagotovljena »resnična svoboda delovnega človeka po načelih in določilih človečanskega prava«.

Beloruski zastopnik je seveda zamolčal obsodbe onih, ki se v SZ potegujejo za človekove pravice: prof. Jurij Orlov obsojen na 5 let taborišča in 5 let pregnanstva; Aleksander Ginzburg na 8 let taborišča in 3 leta ječe; Viktoras Petkus na 7 let taborišča; Balys Gajauskas že drugič na 10 let taborišča; Jurij Vins na 10 let taborišča; Lev Lukjanenko na 10 let taborišča in 5 let pregnanstva; Merab Kostava na 3 leta taborišča in 2 leti pregnanstva; Kiril Podrabinek dve in pol leti taborišča; Aleksander Podrabinek na 5 let pregnanstva; Anatolij Ščaranski na 3 leta ječe in 10 let taborišča; Sviad Gamsahurdia na 3 leta taborišča in 2 leti pregnanstva.

Dva od teh, Ginzburga in Vinsa so sovjetske oblasti pri zadnji zamenjavi za dva sovjetska vohuna izpustile iz ječe.

Ladja sredi »rdečega morja«

(Zgodba o cerkvi v Novi Huti pri Krakovu)

Začelo se je leta 1950. Poljska vlada se je pod pritiskom in s pomočjo »bratske« Rusije odločila, da zgradi »vzorno« delavsko mesto v Novi Huti, v predmestju Krakova. Načrt je predvideval naselje za čez 100.000 prebivalcev, ki naj bi bile predvsem delavske družine iz bližnjega jeklarsko-premogovnega kombinata. Seveda bi v naselju ne smelo manjkati socialnih uslug (vrtci, šole, zabavišča itd.) sodobnega delavskega centra... le cerkve bi ne smelo biti. Čemu pa cerkev, če pa je po komunističnem nauku vera opij za ljudstvo?

Toda že v samem začetku gradnje so delavci, povečini verni katoličani, začeli delati preglavice načrtovalcem. Zahtevali so, naj se določi prostor tudi za cerkev.

Ker so »ljudske« oblasti ostale gluhe na to prošnjo, so si delavci drugače pomagali: na stranskem cestnem križišču je stala kapelica iz 19. stoletja. Pred kapelico so zgradili oltar in se tam — na prostem — začeli zbirati ob nedeljah k sveti maši. Duhovnik je prihajal iz Krakovega. Udeležencev je bilo vsako nedeljo več... do deset tisoč, ne meneč se, če je bilo vreme dobro ali slabo.

Medtem pa so verniki na vse načine pritiskali na pristojne oblasti, naj v urbanističnem načrtu določijo kraj tudi za cerkev. To prvo bitko so verniki po dolgih ovinkih tudi dobili. Vlada je odmerila majhno zemljišče, kjer bi se »pozneje« lahko zgradila cerkev. Namen pa je bil odlašati z dovoljenjem za gradnjo do svetega »nikolija«. Delavci pa so na tistem zemljišču takoj postavili osem metrov visok lesen križ, nekaj simbol svojih zahtev in danih obljub.

Po dveh letih pa so oblasti preklicale koncesijo, češ da potrebujejo teren za gradnjo nove šole. Zaukazale so, naj se križ odstrani. To je delavce silno razburilo. Uprli so se odloku in križ zastražili. Nekaj dni pozneje sta prihrumela dva avtobusa, polna »proletarskih prostovoljcev« z namenom, da križ odstranijo. Tu pa je nastal pravi upor. Okoli križa se je zbrala tisočglava množica z dvignjenimi pestmi. Neredi so se v naslednjih dneh stopnjevali. Policija je morala razpršiti demonstrante s solzilnimi izstrelki ter z vodnimi curki. Seveda je bilo tudi mnogo aretiranih in zaslišanih. Vendar je križ ostal na svojem mestu.

NADŠKOF WOJTYLA USTANOVI ŽUPNIJO V NOVI HUTI

Velik korak naprej je bil storjen leta 1960, ko je krakovski nadškof Wojtyła ustanovil župnijo v Novi Huti in imenoval Jožefa Grozelnyja za njenega prvega župnika. Le-ta je kmalu dokazal, da so izbrali pravega moža za pravo mesto.

Za časa nemške okupacije se je boril kot partizan; tako mu nihče ni mogel očitati pomanjkanja domoljubja. Mož močno postave in vedno nasmejanega obraza si je hitro pridobil simpatije vseh delavcev v Novi Huti. Čeprav mirnega značaja je znal drzno nastopati, ko je šlo za obrambo resnice in pravice. Obšel je vse močnejše urade, da bi dosegel zaželeno dovoljenje za zidavo cerkve. A bilo je vse zaman. Tedaj je krenil po drugi poti in se poslužil bolj »diplomatske taktike«. Zaprošil je, naj mu dovolijo, da se »nekoliko« razširi kapelica, okoli katere so se verniki shajali od nedeljav. To so mu tudi dovolili.

V resnici pa je župnik že načrtoval veličastno cerkev. Misli si je: postavil jih bom pred izvršeno dejstvo. Obrnil se je do najboljšega poljskega arhitekta Wojteha Pietrzyka in ga naprosil, naj izdela načrt

Vsa Poljska bo 8. maja slavila 900-letnico mučeniške smrti škofa v Krakovu sv. Stanislava, ki ga je umoril kralj Boleslav II. V pismu papeža Janeza Pavla II. poljskim vernikom je rečeno, da je sv. Stanislav umrl kot mučenec za svobodo Cerkev. Marksistični vladi ta trditev ni bila všeč in jo je cenzurirala.

za »veliko« cerkev. Arhitekt, prepričan katoličan, si je zamislil zelo originalno obliko cerkve. Ker je bilo prostora sorazmerno malo, naj bi cerkev imela dve nadstropji, hkrati pa sprejemala do 5.000 oseb. Visoke stene pa naj bi se v loku združevale tako, da bi poslopje zadobilo obliko nekake starodavne ladje. Ze takrat je nekdo hudomušno pripomnil, da bo to ladja sredi »rdečega morja«.

TEŽAVE NA VSAKEM KORAKU

Seveda ni šlo vse gladko. Za vsako »varianto« je bil župnik klican na odgovor. Ob neki priložnosti je bil obsojen na 20 dni zapore. Toda delavci so protestirali in zagrozili, da če bo župnik šel v zapor, bodo oni stavkali. Seveda so stavke na Poljskem prepovedane; toda ko so oblasti opazile razlutenost delavcev, si niso želele »borbe na nož« in so duhovnika pustile pri miru.

Hude težave so bile z dobavo materiala. Nekaj so ga nabrali s prostovoljnimi prispevki, največ s finančno pomočjo, ki je začela prihajati iz tujine, zlasti s strani poljskih emigrantov v Ameriki. Tudi papež Pavel VI. je daroval 6 milijonov lir. Dela so se pričela 15. maja 1968. Stalno je bilo na delu okoli 200 delavcev, ki so v izmenah žrtvovali svoje proste ure. Treba je bilo izkopati globoke jarko, ker je bil teren mehak. O kakih strojih niti govora. Vse je bilo treba opraviti s krampi, z lopatami in starimi samokolicami.

Kljub vsemu je stavba rasla od dneva v dan. Posebno zahtevna je bila gradnja sten, ki bi morale biti iz enega samega kosa. To je pomenilo nepretrgano »vlivanje« betona. Dva tedna se je vrstilo 500 delavcev okoli mešalnikov; material so ročno prenašali po lesenih mostičih, ker jim oblasti niso odstopile žerjavov.

Ko so bile stene dograjene, jih je bilo treba — po načrtu — pokriti z okroglastimi kamni, kakršni se v obilici najdejo v potokih južne Poljske.

S tem se je začela nova veličastna akcija za zbiranje kamnov. Ni bilo družine, ki bi ne prispevala »svojega« kamna. Kamni so prihajali celo po pošti iz najrazličnejših krajev Poljske. Nabralo se jih je dva milijona!

Ameriški Poljaki pa so izrabili priljubljenost in poslali »najmanjši« kamen. Bil je to eden izmed kamenj, ki so jih ameriški vesoljci prinesli z Lune. Ustanova NASA je tak kamenček poklonila poljskim naseljencem v Ameriki, ta pa so ga darovali cerkvi v Novi Huti. (Romarji ga lahko vidijo vdčanega v vratca tabernaklja.)

ZADNJA BITKA IN ZMAGA

Do hude napetosti med verniki in birokratskim uradniki je prišlo konec leta 1976, ko je bila cerkev že skoraj končana. Manjkalo je samo »jambor«, nekaj zvonik, sestavljen iz jeklenih drogov. Vsak drog je tehtal okoli 90 ton. Spraviti jih je bilo treba na vrh cerkve. Tega dela ni bilo mogoče opraviti s preprostimi sredstvi.

Župnik je ponovno prosil za primeren žerjav. Ko je videl, da je vse zaman, je šel do oblasti in odločno izjavil: »Ker nimamo primernih strojev in nam jih v nočete posoditi, bomo mi ob steni cerkve dvignili visok nasip, po katerem bomo lahko kotalili droge do vrha. A to pomeni, da bo zelo prometna ulica za nekaj mesecev zaprta.«

To je zadostovalo. Odločni župnikov nastop je primoral oblasti, da so mu ugodile. Dospel je ogromen žerjav. V 40 urah je bila železna konstrukcija dovršena, in velik križ v obliki ladijskega jadra je zmagoslavno vzniknil proti nebu.

Po desetih letih neutrudnega dela in ne-

verjetnih težav je bila cerkev dokončana, in 15. maja 1977 slovesno posvečena.

Mrzlična je bila priprava na slovesnost posvetitve, ker je bilo treba v kratkih dnevih pospraviti leseno ogrado in cerkev temeljito očistiti. Stirideset žena in deklet je na kolenih ribalo pod in stopnišča.

Svečane obrede posvetitve je opravil krakovski nadškof Karol Wojtyła. Čeprav je na ta dan lilo kot iz škafa, se je v cerkvi in okoli nje zbralo čez 50.000 vernikov. Mnogim je prišel na misel svetopisemski rek: »Obilica vodovja ni mogla pogasiti ognja ljubezni.«

(Po slovaškem časopisu »Slovenske hlasi z Rima« priredil Mirko Rijavec).

Pripomba prevajalca. Našim letošnjim romarjem zelo priporočam, da si ogledajo v krakovskem predmestju Nova Huta župnijsko cerkev, ker je po svoje res zanimiva.

Tržaško romanje v Marijino svetišče pri Veroni

Dež je neusmiljeno lil vso noč pred našim potovanjem, tako da smo zaskrbljeni odhajali iz Trsta. Čim smo se bližali Veroni, se je nebo zjasnilo in kmalu je posijalo sonce. Obetal se nam je vever dan.

Ko smo se vzpenjali v breg, nas je že prijetno gredo in pred nami se je odgrnila siva zavesa. Odprl se nam je pogled na Gardsko jezero. Dvigali smo se proti Spiazzi. Ta turistični kraj leži pod benškimi Predalpami, ki so nas pozdravile še s snegom pokrite.

Dostop do svetišča, ki ima izredno lego, saj tiči v pogorju Monte Balda, je izredno lep in enkraten. Pot ali mulatiera, kot o njej piše Ferdinand Prosperini, se spušča po soteski, kjer se srečamo s stopničkami, ki so vsekane v živo skalo. Ob straneh divje globeli vrejo v dolino peneci beli potoki.

Po tej strmi poti navzdol, za romarskim križem, ki ga nosi bazoviški župnik msgr. Marjan Živic, stopajo možje, nato naše šolske sestre, za njimi pa množica slovenskih romarjev, nad 700 Tržčanov.

V tej čudoviti soteski se nato pot prelevi, in že se vzpenjamo po stopnicah navzgor in skozi naravni predor v skali; tu se pred nami prikaže v golo steno postavljena veličastna romarska cerkev. Pod njo je prepad, nad njo pa navpična stena (774 m).

Zvonovi in pesem nas spremljajo, ko se zbiramo v svetišču, ki spominja na orlovsko gnezdo. V njem nas sprejema Zalostna Mati božja (Madonna della Corona).

O tem čudovitem kraju, ki nas spominja na Montserrat v Španiji, pripovedujejo razne legende, ki se prepletajo z zgodovinskimi dejstvi. Božjepotno svetišče je oaza za duhovno poglobitev, kraj, kjer se srečujeta nebo in zemlja, kjer nas čaka Marija.

Zbrani smo pred nežno »Pietà«, ki, čeprav ni Michelangelova umetnina, je pa človeška in trpeča. Takoj smo z našim trpljenjem ob njenem trpljenju.

Somašuje šestnajst naših duhovnikov s škofom Bellomijem. Lepo nam je, da smo združeni; vsi se zavedamo, da po bolezni, ki jo je preстал, nam je ta oče ponovno podarjen.

Pastir naše škofije ima besede tolažbe in duhovnega vodstva za nas slovenske vernike v našem materinem jeziku; vabi nas, naj Zalostni Materi božji potožimo, kar teži našo skupnost, vsakega izmed nas in vse tiste, za katere moramo moliti.

Mogočna pesem se prepleta z molitvijo posvečenja in naša daritev se zlije v eno samo češčenje in zahvalo za vse milosti.

Prav gotovo je ta naša skupna molitev dala novega poguma vsem našim duhovnim voditeljem, katerih se večkrat polajša malodušnost, ko sobratje obolevajo in odhajajo, na njih mesto pa ni novih delavcev.

Ne vprašujemo se v tem svetišču ob Mariji, ki je sestra vseh naših slovenskih romarskih cerkva, ali je naša pot do Nje prava. Zavedamo se, kakšen smisel mora imeti naša pobožnost do nebeške Matere, kakšni so jasni božji načrti: Marija naj nas vodi h Kristusu, Kristus pa k nebeškemu Očetu. Ona naj nam olajša pot, da srečno pristanemo v božjem naročju.

Preden zapustimo svetišče, si ga pobliže ogledamo in zvemo, da je cerkev iz 16. stoletja, pročelje pa iz leta 1899. Zvonik je bil obnovljen leta 1920.

Zaradi izredne naravne lege je ta kraj služil za svete obrede že Keltom in morda tudi Etruščanom in končno krščanskemu bogoslužju. To potrjuje poročilo iz 12. stoletja in freska, ki predstavlja Mater božjo. V 17. stoletju se je uveljavilo izročilo, da je kip čudežno dospel z otoka Rodosa, po-

MARIJA MATI CERKVE

Ob zaključku tretjega zasedanja vesoljnega cerkvenega zbora, 21. novembra 1964, na praznik Marijinega darovanja v templju, je papež Pavel VI. slovesno razglasil Marijo za mater Cerkev.

Marija je božja mati, ker je rodila Jezusa, učlovečenega Boga. Ona je naša duhovna mati, ker smo po milosti Jezusovi bratje in sestre. Po krstu smo življenjsko povezani s Kristusom in Cerkvijo, ki je skrivnostno Kristusovo telo. Glava telesa je Kristus. Če je Marija mati glave, je v duhovnem pogledu tudi mati telesa, saj živa glava ni nikoli ločena od svojega telesa.

Marija je seveda tudi podoba in vzor Cerkev. Sveti Duh si jo je izbral za nevesto in po njem je spočela božjega Sina, ostala vedno devica in postala božja mati. Podobno je Cerkev Kristusova nevesta po nauku apostola Pavla: »Kristus je ljubil Cerkev in sam sebe zanjo dal, da bi jo v vodni kopeli očistil in posvetil, da bi napravil sam sebi slavno Cerkev, ki bi ne imela madeža ali gube ali kaj podobnega« (Ef 5, 25-27). Kakor Marija, tudi Cerkev po Svetem Duhu deviško rodi božje otroke.

Zadnji koncil je jasno povedal: »Marijino materinstvo v redu milosti neprestano traja od časa privolitve, ki jo je v svoji veri dala ob oznanjenju in jo je brez omahovanja ohranila pod križem, pa prav do večne dovršitve vseh izvoljenih. Vzeta namreč v nebesa te zveličavne naioge ni odložila, temveč nam z mnogotero priprošnjo še naprej pridobiva darove večnega zveličanja. V svoji materinski ljubezni se zavzema za brate svojega Sina, ki se potujejo in so v nevarnostih in stiskah, dokler ne bodo prišli v blaženo domovino« (C 62).

Da se Marijino materinstvo razteza tudi do nas, je Kristus izrečno potrdil na križu, ko je dejal svojemu ljubljenemu učencu: »Glej, tvoja mati« (Jan 19, 27). Le vprašajmo se, koliko se mi te vesele resnice zavedamo. Ali svojo duhovno mater dovolj spoštujemo, jo ljubimo, polagamo nanjo svoje zaupanje in jo tudi posnemamo?

jo, ker danes nismo več, kot smo nekdaj zapisali »pepelke v materini hiši«, ampak enakovredni, ljubljeni sinovi v domači Cerkvi. V tej zavesti hočemo nadaljevati v bratski ljubezni našo nadaljnjo pot v delu za obnovitev tržaške Cerkev.

Evelina Pahor

ZAHVALA

Mnogi romarji iz Trsta, Krasa in Brega se za lepo pripravljeno in dobro uspešo romanje nad 700 vernikov v Madonna della Corona pristrčno zahvaljujejo g. F. Štuhcu in njegovim sodelavcem. Zlasti smo hvaležni g. škofu L. Bellomiju, ki se je udeležil našega skupnega romanja in tako lepo govoril o Mariji v njenem svetišču.

Poimenovanje osnovne šole v Sesljanu

V nedeljo 29. aprila, popoldne ob 16. uri, je bila na dvorišču slovenske osnovne šole v Sesljanu proslava ob poimenovanju te ustanove po zaslugi znanstveniku dr. Karlu Streklju, doma iz Gorjanskega pri Komnu na Krasu.

Lepo sončno vreme je privabilo veliko domačinov in gostov ter predstavnikov kulturnih, političnih, civilnih in verskih oblasti. Med uglednimi gosti so bili predsednik deželnega sveta Colli, senatorka Jelka Gherbez, deželni svetovalec Drago Stoka in predsednik deželne SSK prof. Andrej Bratuž, jugoslovanski konzul Kante, predstavniki šolskih oblasti, škofov vikar dr. Oskar Simčič in dekan-predsednik Marjan Komjanc ter dve Strekljevi nečakinji Pepca in Mica iz Gorjanskega.

Proslavo je spremljal in deloma neposredno oddajal Radio Trst A, snemala je pa tudi koprška RTV. Napovedovalec sporeda je bil Igor Tuta, ki je tudi lepo in prijetno povezoval ves spored.

Najprej je nastopil mešani pevski zbor Igo Gruđen iz Nabrežne. Pod vodstvom Sergija Radoviča je zapel Venturinijevo »Pozdravljena domovina«, Zgančeve »Tri medžimurske« in Volaričeve »Eno devo le bom ljubil«. Vse tri pesmi je zbor zapel dovršeno in občuteno ter takoj navdušil vse navzoče.

Nato je predsednik pripravljalnega odbora za poimenovanje šole in proslave dr. Slavko Tuta spregovoril, kako je prišlo do sklepa o poimenovanju ter o delu, ki je privedlo do tega slavlja. Med drugim je tudi poudaril, da je bil sam obsojen od fašističnega sodišča v Gorici, ker je razdeljeval slovensko čitanko »Prvi koraki«. To ga je tudi spodbudilo in ga navduševalo pri vsem delu za poimenovanje šole.

Didaktični ravnatelj Miroslav Tavčar je podal kratek pregled zgodovine šole pred pričetkom pouka v Sesljanu. Nato je predsednik dr. Tuta pozdravil goste tudi v italijanščini in povzel svoj prejšnji govor.

Solski otroci so odkrili doprni bronasti kip dr. Karla Streklja in ploščo z italijanskim in slovenskim napisom šole. Kip je izdelal akademski kipar dr. Anton Siggulin, rojak iz Trsta, ki pa živi in dela v Ljubljani. Kip je darilo požrtvovalnih vaščanov iz Sesljana, Vižovelj in tudi Devina. Ploščo in podstavek je darovala devinsko-nabrežinska občina. Doprni kip in plošča sta na zunanji steni osnovne šole.

Po odkritju kipa in plošče je spregovoril domači župnik dr. Jože Markuža. Poudaril je zlasti pomen šole za nas Slovence v našem mestu, ker je le-ta dokaz našega življenja, delovanja in ustvarjanja. Vsa prihodnost je v naših rokah. Dr. Karel Strekelj, po katerem se šola imenuje, je bil zbiratelj narodnega blaga, da bi nam ohranil

dragocene zaklade narodnih, kulturnih in verskih vrednot. Po govoru je opravil molitev za blagoslov šole, učiteljev in učencev ter šolo blagoslovil.

Nato so nastopili šolski otroci s plesom na narodne motive. Vodila jih je učiteljica Jadranka Sedmak. Skupina otrok je tudi prebrala Deklaracijo Organizacije združenih narodov o pravih otrok. Solski pevski zbor je še zapel pod vodstvom Jadranke Sedmak Vilharjevo »Sonček čez hribček gre«, Tomčev »Pomladni pozdrav« in Srdovo »Slovenska zemlja«. Zborček najmlajših iz otroškega vrtca je zapel tri narodne: Pastirica Mica, Pomladno in Balonček.

Nato je predsednik dr. Tuta predal varstvo nad kipom in ploščo nabrežinskemu občinskemu svetu, ki ga je zastopal župan Albin Škerk, tajnik in nekateri odborniki. Župan je v govoru najprej izrazil veselje in zadovoljstvo občinske uprave nad novo pridobitvijo, nato pa poudaril upravičeni boj Slovencev za narodne pravice ter na koncu izrazil željo, da bi se v šoli vzgajali pošteti državljani in zavedni Slovenci.

Pred mikrofonom je stopila prof. Lojzka Bratuž, ki je na kratko in jedrnatno podala življenje in delo velikega Krasčeve svetovnega slovesa dr. Karla Streklja (1859-1912). Na koncu je dejala: »Ob pravkar odkritem spomeniku dr. Karlu Streklju zametajmo Slovenec s ponosom ugotavlja, da je med nami nanovo vstal lik predolgo pozabljenega in premalo upoštevanega rojaka. Sam je nekdaj zapisal, da ga je pri vsem pisanju vodila edinole ljubezen do jezika in naroda. Človek tako bleščečega in prodornega duha, v življenju in delu pokončen in plemenit, do konca zvest svojim koreninam, si je pridobil častno mesto v zgodovini slovenske znanosti in slovenske kulture.«

Na koncu je moški zbor »Fantje izpod Grmade« zapel pod vodstvom Iva Kralja tri pesmi: Prelovca »Jaz bi rad rudečih rož«, Kjudrovo »Kraška dežela« in Vrabčev »Zdravico«.

Predstavnica staršev Nadja Malalan se je zahvalila vsem udeležencem proslave, pripravljalnemu odboru, sodelujočim ter vse povabila na ogled Strekljevih del in nekaj iz njegove zapuščine ter na zakusko, ki so jo pripravile skrbne in požrtvovalne matere.

Ob tej slovesnosti je pripravljali odbor izdal tudi brošuro o dr. Karlu Streklju in zgodovini slovenske osnovne šole v Sesljanu.

Ob veselem razpoloženju in zavesti lepega kulturnega praznika se je slovesnost končala ko je bila že noč. Ves potek slovesnosti je pustil najlepši vtis občutenega praznika.

J. M.

Izraz in sredstvo za sodelovanje slovenskih vernikov v soodgovornosti in soodločanju:

Slovenski dekanijski zbor in slovenski dekanijski svet

SVETI VERNIKOV:
ŽUPNIJSKI, MEDŽUPNIJSKI, ŠKOFIJSKI

Drugi vatičanski cerkveni zbor je obnovil v vsej latinski katoliški Cerkvi »svete vernikov«, ki jih je bil zgodovinski razvoj skoraj povsod ukinil. Ohranili so se še ponekod tudi v latinski katoliški Cerkvi, kakor so se ohranili na splošno v katoliški Cerkvi drugih obredov in v pravoslavni Cerkvah. Odlok o pastirski službi škofov pravi:

»Zelo je želeli, da se v vsaki škofiji ustanovi poseben pastoralni svet, kateremu predseduje krajevni škof; sestavljajo naj ga posebej izbrani duhovniki, redovniki in laiki. Naloga tega sveta bo, da bo raziskoval, pretresal in delal praktične zaključke glede pastoralnega dela.«

Kmalu pozneje, v »Odloku o laičnem apostolatu« je cerkveni zbor dopolnil: »V škofijah naj bodo, kolikor je le mogoče, ustanovljeni sveti, ki bodo pomagali pri apostolskem delu Cerkve, tako glede oznanjevanja evangelija in posvečevanja kakor tudi glede dobrodelnega, socialnega in drugega delovanja, pri čemer naj složno sodelujejo duhovniki, redovniki in laiki. Ti sveti naj bodo, če je mogoče, tudi v mejah župnije ali na medžupnijski, medškofijski in tudi na narodni in mednarodni ravni.«

Tudi v goriški škofiji je že več let odprto vprašanje »škofijskega pastoralnega sveta«. Zbor duhovnikov je bil sprejel škofov nasvet, naj bi škofijski svet organsko zrastel iz župnijskih svetov. Zato so v zadnjih letih po vseh župnijah duhovniki skušali ustanoviti take svete. Pojavile so se velike težave največ zaradi nepriljubljenosti vernikov, da bi sprejeli obveznosti na pastoralnem polju, nekoliko pa tudi zaradi nepriljubljenosti nekaterih duhovnikov za sodelovanje z laiki.

Po večletnih poskusih so bili župnijski pastoralni sveti ustanovljeni v tretjini župnij. Na slovenskem področju je bil do sedaj formalno ustanovljen župnijski svet samo v Števerjanu, v nekaterih župnijah deluje v obliki svetovalec, ki jih je izbral sam župnik.

Preveč bi se zavleklo, če bi čakali, da bi v vseh župnijah ali vsaj v večini njih ustanovili svete, zato je škof sprejel predlog duhovniškega zbora, da se preide k ustanovitvi škofijskega pastoralnega sveta. Rok ustanovitve je bil določen za letošnji mesec junij, a je zaradi dvojnih političnih volitev bil preložen na oktober.

V škofijskem pastoralnem svetu bodo zastopana vsa področja-dekanije z določenim številom zastopnikov. Določitev teh je prepuščena področjem samim. Italijanska področja bodo to napravila posredno: vsaka vas bo na področje poslala svoje zastopnike, ki jih določijo župnijski sveti, kjer obstajajo, ali pa župniki sami. Ti zastopniki bodo izmed sebe volili zastopnike v škofijski svet.

NASTANEK SLOVENSKEGA
DEKANIJSKEGA SVETA

Kaj pa mi Slovenci? Slovenski duhovniki smo že lani in posebno na treh letošnjih sestankih razmišljali o tem. Sklenili smo, da bomo na isti način volili tudi mi svoje zastopnike v škofijski svet. Napravili smo pa še korak naprej: soglasno smo tudi sklenili, da bomo tem sestankom župnijskih zastopnikov na področju dali ustaljeno obliko. Ti sestanki naj bi tvorili »Slovenski pastoralni dekanijski svet«.

Nadškof
ALOJZ
MATIJA
ZORN

(3)

Nadškof Zorn se je posluževal dragocene sodelovanja teh izbornih slovenskih in italijanskih duhovnikov v raznih panogah in organizacijah ter jim zaupal novi uradni list goriške nadškofije, Folium, da je objavljaj znanstveno-verse razprave, zlasti pa duhovnike vodil v boju za uveljavljanje krščanskih načel v javnem življenju.

ZA DUHOVNI PREPOROD

Dr. Alojzij Zorn je takoj od začetka svoje službe razumel, da bi se razvoj postopnega razkristjanjevanja moral zavrti in ustaviti samo z globoko duhovno obnovo in si je zastavil v ta namen kot prvi cilj posvečenje duhovnikov in vernikov. Kot goreč Marijin častilec je vneto priporočal molitev rožnega venca, uvedel v maju šmarnice in oktobrsko ter advetno češčenje.

Na podlagi navodil cerkvenega zbora o »medžupnijskih svetih« in odloka goriškega škofa 15. novembra 1978, ki v poglavju o pastoralnih področjih pravi: »Clen 2: Vsako področje bo našlo primerne oblike notranje ureditve z ozirom na svoje posebne potrebe, da uresniči službe in pastoralne pobude in da pomaga predsedniku področja-dekanu v izvrševanju njegovih nalog«, smo slovenski duhovniki predložili našo željo na skupnem sestanku Duhovniškega sveta in predsednikov področij-dekanov, ki se je vršil pod škofovim predstvom 11. januarja 1979. Vsi prisotni so dali svoj pristanek: imenoval naj bi se »Slovenski dekanijski svet«. Škof je odobril ta sklep.

Na naslednjih sestankih smo nato slovenski duhovniki izoblikovali osnutek pravil tega sveta, dokončno obliko bo prejel na prvih sestankih skupno z laiki, in bo objavljen v tisku.

NAMEN, DELOKROG IN SESTAVA
SLOV. DEKANIJSKEGA SVETA

Slovenski dekanijski svet je stalen organ, ki je izraz slovenskega občestva v goriški škofiji, raznolikosti njegovih služb in darov ter je sredstvo sodelovanja vsega občestva v soodgovornosti in v soodločanju pri gradnji Cerkvi in pri izvrševanju njegove poslanstva. Proučuje pastoralna vprašanja, izdeluje programe, pospešuje in razporeja vzajemno pastoralno delovanje.

Sestavljajo ga vsi slovenski duhovniki goriške škofije: eden-trije člani vsakega župnijskega sveta ali zastopniki vsake župnije; eden-trije predstavniki vsake italijanske dekanije, kjer prebivajo Slovenci; ena redovnica vsakega reda; en predstavnik vsakega laičnega združenja. Svet lahko kooptira tudi druge člane.

Predsednik sveta je dekan, podpredsednik je laik in vodi sestanke. Svet traja tri leta in se redno sestaja dvakrat na leto. Voli svoje zastopnike v škofijski svet in v vse slovenske pastoralne cerkvene ustanove.

Dekanijski svet skliče enkrat letno »dekanijski zbor« vseh slovenskih vernikov.

Namen tega zbora, ki je osnovni in temeljni organizem slovenskega goriškega občestva, je, da nudi priložnost, da verniki izrazijo svoje želje in zahteve, da preverijo izvršeno in načrtovano delo Dekanijskega sveta ter da pomaga vernikom pri zorenju pristne občestvenosti in k zavesti soodgovornosti in soodločanja.

IZVRŠNI ODBOR DEKANIJSKEGA
SVETA

Izvršni odbor Dekanijskega sveta pripravlja dnevni red za sestanke, spodbuja in vzporeja delo poverjenih v komisij, spremlja in sledi izvršitvi sklepov. Člani so poleg predsednika in podpredsednika ter tajnika sveta tudi poverjeniki za razna delovna območja ter po službi tudi škofov vikar za Slovence in prodekan.

Slovenska dekanija ima več poverjenih: za oznanjevanje, za bogoslužje in cerkveno glasbo, za socialno delovanje, za posebne pastoralne naloge, za gospodarstvo, za duhovne poklice in pastoralne delavce, za ekumenizem in misijone, za redovnice, za vprašanja narodno mešanih področij. Člani vsakega poverjenišva so vsaj en duhovnik in en laik, ki so istočasno člani škofijskih svetov, komisij, uradov itd. enakih nalog.

Izvršni odbor se redno sestaja štirikrat na leto, njegovo predsedstvo pa redno enkrat mesečno.

POGOJ DELOVANJA SLOVENSKE
DEKANIE IN NJENIH ORGANOV

Ce hočemo, da bo Slovenska dekanija v polnosti izvršila svojo nalogo, se moramo vsi slovenski verniki, njeni člani, zavedati, da smo vsi Kristusovo telo in med seboj udje tega telesa, kakor nam je prikazal apostol Pavel v pismu Korinčanom: »V enem Duhu smo bili krščeni v eno telo in vsi smo bili napolnjeni z enim Duhom. Saj tudi telo ni iz enega uda ampak iz mnogih... Bog je telo tako zložil, da ni razdora v telesu, ampak da udje enako skrbijo drug za drugega... Vi ste pa Kristusovo telo in posamezni udje« (I Kor 12).

Marjan Komjanc, predsednik-dekan

OKNO V DANAŠNJI SVET

■ Dva dni se je mudil v Moskvi član predsedstva Jugoslavije Miloš Minić. Največ se je razgovarjal z Gromikom. Iz skopih poročil, ki so jih objavile obe strani, se da sklepati, da so se pogovori sukali okrog delikatnih problemov. Med temi je zlasti kako izboljšati sodelovanje med obema državama.

■ V zameno za dva sovjetska vohuna je vlada v Moskvi spustila na svobodo in obnem izgnala iz države pet znanih sovjetskih oporečnikov na čelu s pisateljem Aleksandrom Ginzburgom, ki je bil lani obsojen na osem let prisilnega dela in 3 leta ječe. Ostali osvobodenci so: baptistični pastor Jurij Vins, vodja ukrajinskih nacionalistov Valentin Moroz ter dva judovska aktivista Edvard Kuznecov in Mark Dimšic. Vsi omenjeni oporečniki so bili poslani v ZDA, odkoder sta oba Juda že odpotovala v Izrael.

■ 72 milj jugozahodno od francoskega pristanišča Brest je petrolejska ladja »Gino« (28.695 ton), ki je imela italijansko po-

sadko 33 moč, plula pa pod liberijsko zastavo, trčila z norveško petrolejsko ladjo »Team Coester« in se po sedmih urah potopila. Ves tovor nafte je stekel v morje, italijansko posadko pa je rešila neka sovjetska trgovska ladja. Nasprotno pa je norveška ladja, kljub poškodbam, mogla nadaljevati svojo pot.

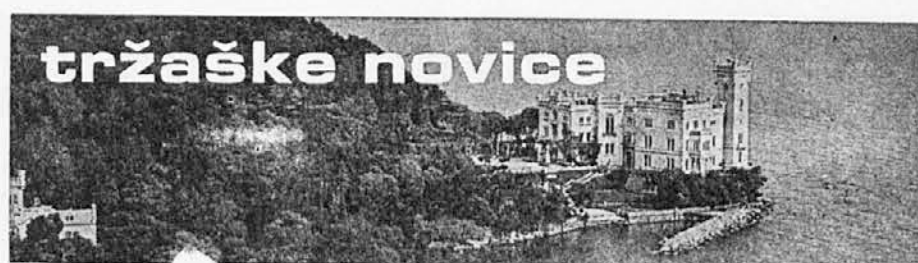
■ Severni in severovzhodni del Ugande je še vedno v rokah Aminovih vojakov, ki ropajo prebivalstvo in se predajajo nasilju vseh vrst. V veliki nevarnosti so tudi misijonarji, ki jih je na tem področju 700, od njih kar 400 italijanskih. Zvedelo se je, da je postal žrtev podivjanih vojakov p. Lorenzo Bono, doma iz province Cuneo in član misijonske družbe kombonancev, ki so v Ugandi še posebej številni. Sv. oče Janez Pavel II. je v svojem nedeljskem opoldanskem govoru omenil njegovo smrt in dodal: »Molimo za ugandsko ljudstvo, da pride do miru, da prevlada čut za spravo in preneha krvoprelitje.«

vskladijo s potrebami novih časov in temeljito obvladajo nauke, s katerimi bodo mogli pobijati nove zmote, je 1. novembra 1888 odredil, naj se v škofiji uvedejo pastoralne konference, na katerih naj duhovniki poleg pobožnih vaj rešujejo zapletena vprašanja iz bogoslovnih ved ter najdejo primeren odgovor na krive nauke. »Folium« je v ta namen objavljaj zgodovinske spise, dajal modra navodila za dušno pastirstvo in razlagal razvoj in korist duhovniških sestankov.

Obiske po župnijah je uvedel junija 1884 s kanonično vizitacijo v Komnu in Devinu. Vernike je utrjeval v krščanskem nauku, birmoval otroke in spodbujal odrasle h krščanskim čednostim. V 14 letih škofovanja je posvetil 15 cerkva: 1884 v Grgarju, leto kasneje na Srednjem in v Levpi, 1888 v Isola Morosini in patriarhalno baziliko v Gradežu, 1890 na Rutarjih in v Borgnanu, 1891 v Desklah, 1892 na Kamnu in v Kanalu, 1893 pa še v Gorjanskem, poleg nekaterih v Gorici sami.

PROTI TEDANJIM ZMOTAM

V nadškofiji so se vedno bolj čutili zloznanostni vplivi racionalizma, liberalizma in pretiranega racionalizma. Nadškof je duhovnike opozoril na te zmote, ko je 17. ja-

Jubilejni koncert
ansambla »TAIMS«

Z najlepšimi melodijami svojega repertoarja in s simpatijo, ki je takoj osvojila občinstvo, je ansambel TAIMS z Opčin praznoval desetletnico svojega obstoja in delovanja. To se je zgodilo 24. aprila zvečer v tržaškem Kulturnem domu, ki je bil spet enkrat premajhen.

Slavnostni koncert se je začel s polko »Deset let«, ki jo je prav za to priložnost napisal Janez Beličič, harmonikar in komponist ansambla, ki ima v svojih vrstah še trobentača Evalda Krevatina, klarinetista Igerja Košuto ter kitarista Jožka Terčona in Petra Filipčiča. Pela sta Boris Košuta s svojim prijetnim baritonom in »tržaški slavček« Nadja Fabris z mehkim sopranom. Njihovi zvoki in glasovi so nam, ubrano zlit, ponudili šopek najlepšega, kar premore slovenska lahka glasba Avsenikovega, Kovačičevega, Burnikovega in Dovžanovega tipa. Mladi instrumentisti in pevci so na res dostojen način podali obračun »svojega« desetletja ter dokazali, da spadajo v vrh tovrstnega glasbenega snovanja v zamejstvu.

Poslastica večera je bil nastop vokalnega kvarteta »DO« iz Ljubljane. Gostje, ki so vsi člani znamenitega Slovenskega okteta, so za svoja prefinjena izvajanja slovenskih ljudskih in umetnih pesmi bili deležni navdušenega aplavza, ki je spet dokazal, kako je naša publika slej ko prej željna resnične kvalitete.

Za sproščeno vzdušje na večeru TAIMSOVE desetletnice je poskrbel gledališki igralec Danilo Turk-Joco, ki je natresel med občinstvo nekaj svojih spominov v značilnem slogu dobrodušnega orjaka. Za uvod pa je čisto resno poudaril, kako rad sodeluje povsod, kjer je kaj za slovenstvo koristnega. S tem je — tak vtis smo imeli — zavrnil kako pikro pripombo iz krogov, ki take širine očitno ne poznajo.

Celoten večer je povezovalno vodil Peter Cvelbar, popularni »conférencier« z Radia Trst A. Tudi na odru je pokazal briljantnost in komunikacijski dar, ki smo ju doslej poznali iz radijskih sprejemnikov. (Mimogrede: javnost se še vedno sprašuje, kaj se je vendar zataknilo na tržaškem radiu, da so se zaprla vrata za tako talentiranega mikrofonskega sodelavca!)

Prisrčen višek večera je nastopil, ko so člani ansambla TAIMS s spominsko plaketo počastili g. Franca Pohajača, svojega glasbenega mentorja in organizatorja. Izkazali so mu hvaležnost, ki je ustanovitelj TAIMS-a vidno ganila.

Obračun večera: tri ure ob prijetni glasbi in izbranem petju, tri ure v vzdušju slovenske vedrine. Ansamblu TAIMS iskreno čestitamo in mu želimo še veliko uspehov in zadoščenj tudi za naprej!

Ob dvajsetletnici tržaških
skavtinj

Notranje glasilo tržaških skavtinj in skavtov »Jambor« izhaja že osmo leto. Letošnja šesta, aprilka številka je še posebej zanimiva, saj je posvečena lepemu jubileju: dvajsetletnici tržaških skavtinj.

Iz te številke vzemo, da so bile ustanovljene leta 1959 v Boljuncu na prostoru, kjer sedaj stoji Mladinski dom. Dvanajst deklic je tedaj položilo skavtske obljube,

nuarja 1886 pisal »z žalostnim srcem, da katoličani nočejo ne zasebno ne javno misliti in živeti kot pravi kristjani in se pripadniki različnih narodnosti niti ne pozdravljajo več med seboj, da, celo narod se dviga proti narodu«.

Da bi to zlo omilil, je poudarjal katoliška načela, ki naj urejajo odnose med narodnostmi. »Kdor ljubi svoj narod in si prizadeva za njegove koristi, ne da bi s tem škodil drugemu narodu, ravna pravilno. Kdor pa ljubi izključno le svoje in sovraži druge, ali če išče samo koristi lastnega naroda, ne da bi jih priznaval tudi drugim, ali — če v podobni rečenici — Jud oropa Egipčana, da temu na škodo obogati Juda, in narobe, ali če prezira druge narodnosti, pa naj tudi nosi ime kristjana, tak je popolnoma tuj Kristusovemu duhu in nauku. Kdor pa nima Kristusovega duha, ta ni njegov!« To je pisal v Folium 1886, str. 5. Ali ne velja to še danes?

Ker je racionalistični liberalizem s pretiranim nacionalizmom vedno bolj razburjal duhove in nevarno načeljal celo enotnost med katoličani s strupenimi časopisnimi napadi na duhovščino in sv. očeta ter se med Slovenci delal pobudnika za uvedbo staroslovenskega bogoslužnega je-

Nato vzemo o dekliških taborih. Nikdar niso v vseh 20 letih ponovile tabora na enem mestu niti v istem kraju. Najraje so taborile na slovenski zemlji, najprej trikrat v Kanalski dolini, pozneje enkrat v Reziji. Lepo je bilo na Koroškem v Borljah, Selah in Globasnici. Leta 1968 so šle prvič v Slovenijo. Od tedaj je skoraj niso zapustile.

Od raznih zanimivih člankov naj omenimo članek dr. Jožeta Prešerna o potrebi verskega poglobljanja, Alenke Rebula o pričevanju tistega, v kar verujem, o desetletnici ansambla TAIMS, pa o mladinskem seminarju o tisku in Evropi, ki je bil od 16. do 18. marca v Perugi in se ga je udeležil tudi urednik »Jambora« Marko Tavčar. Na seminarju je tudi nastopil s poročilom o slovenski manjšini.

Naj še povemo, da je bilo 17. marca na Repentabru v župnijskem prostoru srečanje starejših skavtinj in skavtov. Prisotnih jih je bilo malo manj kot 50. Ob tej priložnosti sta bili voditeljici iz prvih skavtskih obljub Vera Lozej in Ljuba Smotlak obdarjeni. - jk

V soboto 12. maja ob 19.30 bo v Borštu v dvorani pri sestrah v okviru Leta otroka

PRAZNIK DRUŽINE

Na sporedu je igra »Svetilnik na razpotju« (Tončka Turk), deklamacije mladine otroškega vrta in osnovne šole ter petje cerkvenega zbora, ki bo prireditev zaključil.

Marijin dom v ul. Risorta 3

Prijetno pomladansko razpoloženje je zavladovalo v našem domu ob duhovni obnovi, ki smo jo imele od 25. do 29. aprila. Kakor se pod sončnimi žarki vsak dan v naravi odpira več cvetja, tako se je pri nas množilo število udeleženk, ki je pri zaključnem govoru doseglo 152 deklet in žena. Narasčanje poslušalk je bilo znamenje, da je med nas zavel Sv. Duh, ki nam je tako zelo potreben.

Voditelj duhovne obnove nam je nazorno razlagal božjo besedo. Pri vsakem govoru je nakazal pot, po kateri moremo priti k središču našega cilja, h Kristusu, kamor smo po krstu poklicani. Poudarjal je, da na svoji življenjski poti k Bogu ne smemo biti nikdar sami. V nas mora prevladovati Kristusov duh. V naših srcih mora vladati odprtost do vseh ljudi in velika ljubezen do vseh, ki bi jih radi pripeljali k Bogu.

Na tej poti naj nas vodi Marija, božja in naša mati. Za naše krepostno življenje in za apostolsko delovanje je potrebno troje: molitev, medsebojna ljubezen in žrtev. V tej vrsti je najvišja žrtev.

Gospodu voditelju dr. Janezu Jenku SDB se za prelepe, globoke, a na preprost način podane nauke iskreno zahvaljujemo.

Udeleženka

● V prostorih Katoliške univerze v Milanu so zborovale glavne predstojnice ženskih redov. Vseh je bilo okoli 700. Razpravljale so, kako naj bi bile v službi Cerkve in kako naj bi služile ubogim. Daljše poročilo je imela tudi redovnica iz Trsta Ida Quaggiotto. Govorila je o izkušnjah, ki jih ima njena redovna družina.

zika, je nadškof Zorn v novembru 1887 sklical v Gorico škofo ilirske province. 26. novembra so izdali skupen pastirski list, v katerem protestirajo proti gremu žaljenju sv. očeta, odločno obsojajo vsakršno vmešavanje liberalnega tiska v vprašanje liturgičnega jezika in priporočajo širjenje katoliškega tiska ter prepovedujejo podpisovanje nekrščanskih listov tudi s samo narodno.

Tedanji liberalizem se je ponašal kot nekaj predhodnik patriotizma in prostozidarskega boja proti veri. Goriški liberalni listi, zlasti »Soča« in »Corriere« so se ne prestano borili s katoliškima tednikoma »L'eco del Littoral« in »Primorski list«. Ko pa se je eden od liberalnih časopisov drznil proglašati se za katoliškega (1896), da bi si pridobil podporo vernih, in se ponašal z izmišljeno naklonjenostjo metropolita samega, čez da nasprotuje ljubljanskemu škofu Missiji, ki se je vedno vztrajno boril proti liberalnim naukom, je Zorn odločno zavrnil nespametno namigavanje: »Isto čutimo kot prevzvišeni ljubljanski nadpastir in v cerkveno-političnih vprašanjih ne učimo drugačnega nauka kot on« (Folium 1886, str. 65).

(Drugi naprej)

Mladinski zamejski tabor

V soboto 5. in v nedeljo 6. maja bo v Katoliškem domu Zamejski mladinski tabor, ki ga organizira Mladinska sekcija SSK iz Gorice s sodelovanjem Mladinske komisije SSK iz Trsta in Koroške dijaške zveze. Namen manifestacije je, da pripomore k zblizanju med zamejskimi Slovenci, pa tudi da pomaga mladini najti prilžnost za sodelovanje in primerjanje lastnih izkustev.

Ob tej priložnosti organizira SZ Olympia odbojarski turnir mešanih ekip, ki se bo odvijal 2., 3. in 4. maja na odprtem igrišču ob Katoliškem domu s finalnimi tekmami v nedeljo 6. maja zjutraj.

Program tabora obsega v soboto 5. maja ob 19.30 odprtje z okroglo mizo o manjšinski problematiki na Koroškem, Tržaškem in Goriškem. Približno ob 21. uri pa bi pričakali taborni ogenj, ob katerem bi se mladi prosto zabavali.

V nedeljo 6. maja se bodo ob 10. uri vršile finalne tekme v odbojki. Popoldne ob treh pa bo v dvorani Katoliškega doma kulturni program, na katerem sodelujejo skupine iz treh dežel. Po prireditvi bo na sporedu ples na odprtem, in sicer na odbojarskem igrišču, ob zvokih ansambla Supergroup.

Espomego 1979

Goriška trgovinska razstava, neke vrste goriški velesejem, kratko ESPOMEGO imenovana, je letos že devetletna odprla obiskovalcem svoja vrata. Uradno so razstavo odprli v soboto 28. aprila dopoldne. Naslednji dan je bil na sporedu dopoldne slikarski »ex tempore« za mladino, popoldne pa glasbeni nastop. V ponedeljek 30. aprila je razstavo obiskalo zastopstvo mesta Št. Vid (St. Veit) na Koroškem. V torek 1. maja je popoldne nastopil glasbeni ansambel »I Daniels Santa Cruz«, v sredo 2. maja pa je bilo zborovanje na temo »Obmorski in gorski turizem«. Govoril je profesor tržaške univerze dr. Giorgio Bazo. Četrtek 3. maja je bil posvečen Koroški, petek bo Jugoslaviji, sobota Madžarski. Z nastopom Franca Rosija se bo v nedeljo ob 17.30 razstava zaključila.

Birma v slovenski duhovnosti

V nedeljo 29. aprila je g. nadškof Cololin birmal v cerkvi sv. Ivana 22 naših mladcev. Cerkev je bila po zaslugi mater birmancev in gdč. Alenke okusno okrašena. Ob 12. uri so duhovniki, ki pomagajo pri dušnem pastirstvu v goriškem mestu skupno s strežniki sprejeli g. nadškofa pred cerkvijo. Med mašo je bilo ljudsko petje in verniki so lepo peli in odgovarjali, da se je g. nadpastir zelo pohvalno izrazil o sodelovanju vse cerkve. Po evangeliju je birmanec spregovoril v prisrčnih besedah. Pri darovanju so mu darovali svoj prihranek za akcijo »Košček kruha iz ljubezni do Boga«. Po maši pa se je g. nadškof z birmanci slikal pred cerkvijo.

G. nadškofu se zahvaljujemo za lepo slovesnost, birmancem pa želimo, da bi potrjeni v veri z zakramentom Sv. Duha ostali zvesti Kristusovi pričevalci v današnjem razkristjanjenem svetu.

Praznik frtalje v Rupi

Oblačno vreme v nedeljo 29. aprila ni ravno obetalo najbolje, toda popoldne so se prav nad Rupo oblaki razgrnili in dali celo soncu prostora. Tako se je ves program, ki je trajal polne tri ure, mogel v celoti odviti in tudi končati.

Najprej je po vasi zadišalo po dimu, pečenih piščancih, klobasah in frtalji. To je bil znak, da se vaški praznik pričene. Prvi je nastopil ansambel TAIMS. Njegove izvedbe so ogrele navzoče, saj naši ljudje domače popevke še najraje poslušajo. K lepemu razpoloženju je pripomogel tudi vodja ansambla g. Franc Pohajca z duhovnimi domislicami.

Za TAIMSOM je nastopil mladinski pevski zbor Rupa-Peč. Pod vodstvom poštvovalne učiteljice Anke Černic je izvajal cel mali koncert, saj je zapel osem pesmi. Naslednja prijetna točka je bil nastop mladih harmonikarjev glasbene šole iz Sovodenj.

Govor pesnika in pisatelja Vinka Beličiča je zaradi svoje jedrnatosti in globokih misli vse navzoče zelo zadovoljil. Bile so to besede, ki so istočasno prepričale in navdušile.

Velik umetniški užitek so nudili člani zbora »Marij Kogoj« iz Trsta, ki so svoj program pod vodstvom Nade Žerjal izborni izvedli. Za njimi so prišli na oder pev-

ci moškega zbora »Zarja« iz Bilj. Vodi jih Andrej Budin. Toni Budin, znan kulturni delavec iz Mirna, je ob tem nastopu povedal nekaj priložnostnih misli. Kot zadnji je prišel do veljave komorni mešani zbor »Loka« iz Skofje Loke.

Posamezne točke sporeda je prisrčno napovedovala Elizabeta Pavletič s Peči, kateri se je večkrat pridružil še Darko Durček.

1. maj je bil deževen od jutra do večera, zato je kulturni del programa moral odpasti. Toda buffet je bil odprt in to je zadostovalo, da je naša pesem odmevala ves popoldan in še v noč. Prišel je tudi naš dragi deželni svetovalec dr. Drago Štoka s svojimi prijatelji iz Trsta in se vključil v prijetno vzdušje, ki je vladalo na prireditvenem prostoru. Skratka: vaški praznik je vsestransko uspel in to naj bo priznanje za prireditelje in vzpodbuda za naprej.

Brat Silvester v Gorici

Brat Silvester je Piemontez in deluje že 21 let v državi Gornji Volta. Pripada laični verski družbi Sv. Družine. V letošnji prilogi »Misijonska postna pobuda na Goriškem 1979« je bilo o tem poštvovalnem misijonarju dosti govora. Rečeno je bilo tudi, da bi najpo potreboval 18 prevoznih vozičkov za poliomielične, ki jih on oskrbuje. Za to da bi bilo potrebnih dva milijona lir. Pa se je po zaslugi zasebnikov, skupin in šol ter odstotka pri prodanih listkih za tekme goriškega basket kluba Pagnossin nabralo denarja za 34 vozičkov.

Na povabilo nadškofa Cocolina je brat Silvester prišel v Gorico, da prejme osebo iz škofovih rok nabrano vsoto. Svoj sestanek z občinstvom je imel v goriškem Avditoriju, kjer ga je pozdravil župan De Simone.

Brat Silvester je nato prikazal svoje delo. V kraju Goundi je ustanovil poljedelski center, kjer skrbi za 18 poliomieličnih fantov, ki naj bi se naučili kakega poklica. S kopanjem vodnjakov in gradnjo cistern za hranjenje vode se področje, kjer živi, vedno bolj spreminja v zelenico.

Vrh sv. Mihaela

25. aprila, ko Italija praznuje dan osvoboditve izpod nacifašističnega jarma, je tudi krajevno odposlanstvo sekcije SSK položilo šopek rož k spomeniku padlih na Vrhu, da se tako v imenu edine slovenske stranke v Italiji oddolži spominu tistih, ki so darovali svoja večinoma mlada življenja ne samo za boljši jutrišnji dan, temveč tudi za naš materin jezik in naš narod, ki je v Italiji po sili razmer postal narodnostna manjšina.

Toda ta šopek rož nekaterim sicer maloštevilnim domačinom ni bil všeč. V svoji okosrčnosti in nerazgledanosti so to dejanje obsodili, češ da bi moral vsakdo, ki položi vence ali rože k spomeniku, delegacija SSK pa še posebej, prositi za dovoljenje neke ljudi.

Podpisani sem mnenja, da čeprav na spomeniku ni vklesanih imen padlih, je vendarle namenjen vsem padlim, torej tudi članu moje družine in družine moje žene, ki sta izgubila življenje v zadnji vojni. Znano mi je tudi kot članu PD »Danica« in kot svetovalcu občine Sovodnje, kateri Vrh pripada, kdo je vodil nabiralno akcijo za spomenik in kako je le-ta potekala. Vsi bi morali tudi vedeti, da je bila zemlja, na kateri sedaj spomenik stoji, javna občinska imovina. Kot občinski svetovalec dobro vem, da je svoj čas občinski svet v Sovodnjah soglasno odobril predačo zemljišča za spomenik. Soglasno je tudi odobril znesek za postavitev spomenika, kasneje pa še vsoto za stroške ob otvoritvi.

Na sami svečanosti odprtja smo bili seznanjeni z višino prispevkov raznih ustanov. Slišali smo tudi pohvalo zlasti na račun vaščanov, ki so brez pomislekov podprli pobudo PD »Danica«. Ker pa po zakonu prosvetna društva nimajo polno močja za postavljanje spomenikov, je bila za to priložnost ustanovljena sekcija borcev organizacije VZPI-ANPI, ki je nato postavitev spomenika izvedla.

To sem napisal zato, da bi se neki naši krajevni ozkosrčni zavedeli, da spomenik ni njihova last pa tudi ne samo neke politične skupine, temveč last vseh, ki so na kateri koli način prispevali k njega nastanku, zlasti pa last zares demokratičnih ljudi.

Remo Devetak,
načelnik sekcije SSK
v sovodenjskem občinskem svetu

Iz Beneške Slovenije

Beneški »Dom«

Beneškoslovenski verski list »Dome«, ki izhaja mesečno, je od številke do številke zanimiveje urejevan. Članki so deloma v italijanski, večinoma v beneškem narečju, nekaj pa tudi v knjižni slovenščini. Beneško narečje je tudi v pisavi izredno prijetno branje. Zadnja številka objavlja za uvodnik sestavek o Mariji, kot naslovni članek pa poročilo o prvi okrožnici Janeza Pavla II. Nadalje poročilo o okrogli mizi o problemih beneških Slovencev in mnogo kritičnih misli k današnjim razmeram in dogajanju v Slovenski Benečiji.

Udarec za »Tržaško listo«

Union Valdôtaine, francoska lista iz Doline Aosta, ki je tudi nosilec skupne liste manjšinskih skupnosti in avtonomističnih gibanj v Italiji za bližnje evropske volitve, je kot znano, zavrnila sodelovanje »Liste za Trste«, kljub precejšnjemu številu glasov, ki bi jih slednja lahko prispevala. Odločila se je, da gre na evropske volitve skupno s Furlanskim gibanjem (Movimento Friuli - MF) in Slovensko skupnostjo.

Po tej zavrnitvi je »Lista za Trste« izjavila, da se evropskih volitev ne bo udeležila. Na veliko zadovoljstvo vsedravnih strank v Trstu, ki bodo vsaj za evropske volitve skušale pridobiti nazaj vse tiste glasove, ki jih jim je v deželni in občinski merili odvzela omenjena lista. Pač pa bo »Lista za Trste« nastopila na državnih volitvah z Aurelio Gruber Benco.

Protislovenska gonja, ki jo je začelo novembra lani glasilo omenjene liste »Voce Libera« in so ji pritegnili tudi listi, ki so blizu demokristjanom, kot »Piccolo« ter »Messaggero Veneto«, se ni obnesla. Pravzaprav se je Lista splošne poskušala držati lojalno nasproti Slovincem, a je protislovenska narava končno le zmaga. S tem se je pokazala njena prava barva.

Obenem pa tudi tistih krogov, ki stojijo za listi »Piccolo« in »Messaggero Veneto«, ki sta z Listo kar tekmovala, kdo bo v »pismih bralcev« natrosil italijanski javnosti več polresnic, sumničelj in potvorb o slovenskih sosedih. Namesto da bi ti krogi zavzeli jasno in odločno stališče — ker se že sklicujejo na duh Osima — nasproti poskusom oživiljanja narodnostne mrznje in »prastrahu« pred »Slovani«.

Odločitev francoske liste je tem krogom lahko tudi moralno politični zgled. Ne trenutna taktika, ne menjavanje stališč čez noč, pač pa zvestoba sprejetim načelom je slej ko prej nujna za trajen politični uspeh.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Nagrajena Slovenka

Pesnica in pisateljica Milena Merlak, ki živi na Dunaju, je prejela eno letošnjih literarnih nagrad iz sklada Theodorja Körnerja. Nagrade so slovesno podelili v navzočnosti predsednika avstrijske republike Rudolfa Kirchschlaggerja v veliki slavnostni dvorani dunajske univerze 27. aprila 1979. Milena Merlak je literarno priznanje prejela za novejšo pesniško ustvarjanje v slovenskem in nemškem jeziku.

■ V Trziču (Monfalcone) so 24. aprila odkrili spomenik 503 slovenskim in italijanskim delavcem ladjedelnice »Italcantieri«. Napis na spomeniku je dvojezičen, za kar se je bilo treba močno boriti. Odkritje je se udeležil med drugimi predsednik poslanske zbornice Pietro Ingrao. Uradni govor je imel ladjedelniški delavec Giuseppe Fabbris, v slovenščini pa je govoril Franko Ferfolja iz Doberdoba.

■ V starem delu Trsta za trgov Cavano je prišlo do eksplozije plina, ki je močno poškodovala štirinadstropno hišo, tako da jo bo treba podreti. Pri tem je bilo ranjenih osem oseb, pet družin pa je ob stanovanje.

Srečanje v Gradežu

V sredo 25. aprila, na praznik sv. Marka, je bilo v Gradežu liturgično srečanje pod naslovom »Liturgija in krajevne Cerkve« ob 750-letnici gradeške bazilike. Vodil ga je goriški nadškof, predavala pa sta prof. S. Tavani s tržaške univerze in p. Pelagij Visentini, benediktinec. Prof. Tavani je orisal zgodovino in razvoj oglejskega bogoslužja, katero je bilo v rabi v vsem patriarhatu, ki je segal do Drave, p. Pelagij je osvetlil, kako krajevne Cerkve stopajo po koncilu v ospredje in kako mora liturgija včlenjevati v svoje področje navade, mišljenje in čustvovanje ljudi, ki živijo v teh krajevnih Cerkvah. Srečanje se je končalo z ogledom in razlago gradeške bazilike.

OBVESTILA

V gledališču Verdi v Gorici bo SSG iz Trsta uprizorilo v sredo 9. maja ob 20.30 igro Bertolda Brechta »Mati Korajza in njeni otroci«. Igra je za goriški abonma.

V Salezu v društvenih prostorih bo SSG iz Trsta uprizorilo v petek 4. maja ob 20.30 igro »Pomjeniki« (Dialogi).

Vpisovanje za tržaško škofijsko romanje v Rim se zaključuje v torek 15. maja. Istega dne se zaključuje vpisovanje cerkvenih pevcev. Vabimo moške predstavnike raznih skupin, naj se pravočasno prijavijo, da bo tako naše zastopstvo na tem prvem skupnem romanju res reprezentančno.

Fotografije z romanja v Verono so na ogled v knjigarni Fortunato v Trstu. Cas za naročilo je do 13. maja.

Misijonar Andrej Majcen bo od 12. do 21. maja zopet v Trstu. V nedeljo 13. maja bo imel službo božjo v Nabrežini, v nedeljo 20. maja pa pri Sv. Ivanu v Trstu. V teh šmarničnih večerih je pripravljen obiskati župnijske skupnosti, kjer bi to želeli.

DAROVİ

Za potresence v Črni gori: Vidau Danila, Opčine 10.000; Tonelli Irena, Ferluge 5.000; Husu Roža, Bane 12.000; Vidau Avgust, Bane 7.000; družina Jurica, Opčine 10.000; A. P., Podgora 20.000; M. B., Podgora 10.000; družina Simčič, Trst 30.000; Marica Copič, Gorica 10.000; N. N., Gorica 20.000; nabirka med sv. mašo v Stmavru 100.000; N. N., Gorica 50.000; F. H., Gorica 10.000; N. N., Gorica 2.500; K. M., Gorica 30.000; N. N., Gorica 10.000; M. P., Gorica 20.000; Marija Uršič, Gorica 10.000; udeleženci župnijskega izleta Mavhinje-Sesljan na Dolenjsko 27.000 lir.

Namesto cvetja na grob Stanka Lavrenčiča iz Doberdoba daruje Marija Cotič, Vrh 40 za žrtve potresa v Črni gori 10.000 lir.

Za cerkev v Steverjanu: družina Hlede ob krstu malega Kristijana 20.000 lir.

Za pevski zbor »Brda« iz Krmina: starši in učitelji osnovne šole »Albert Sirk« iz Sv. Križa zbrali v spomin učitelja L. Toroša 73.000 lir.

Za cerkev na Opčinah: Holstein-Dolenc Marija 1.000; N. N. 1.000; Ferluga Amelija 4.000; Simič Bernarda 10.000; Bartoli Luciano 10.000; Budal Walter ob krstu sinčka Marka 10.000; N. N. 20.000; Pasticier Xavier ob krstu sinčka Stephane 10.000; Pasticier Francois ob krstu malega Stephane 4.000; N. N. ob krstu malega Stephane 10.000; družina Vremec ob prvi obletnici Albertove smrti 20.000; razni 26.000; N. N. v zahvalo, ker je sv. oče voščil blagoslovljene velikonočne praznike v slovenščini 50.000; Zobin Ana 2.000; De Bernardi Silva 9.000 lir.

Za cerkev na Ferlugah: Maver-Andolšek Ivanka 1.000; Cavicchioli Milka 500 lir.

»KATOLIŠKI GLAS« V VSAKO SLOVENSKO DRUŽINO!

Za cerkev v Bazovici: družina Presl v spomin mame Zore 50.000; namesto cvetja v spomin Zore Presl: Marija Marc 10.000, družina Drnovšek 5.000, Marija Mezgec 10.000, osebje gostilne »Pri pošti« 30.000, Marija Glavič-Gulič 15.000, M.C.B. 5.000, Marija Križmančič 5.000; Marija Marc ob obletnici smrti mame Magdalene 10.000; Darinka Leban 30.000; Stefanija Grgič 10.000; Ema Križmančič 5.000; N. N. 5.000; grofica Titty Smeccchia 5.000; N. N. 10.000; prof. Russo 8.000; Pierina Miljač 5.000; Neda Sosič 10.000; Ema Križmančič v spomin pok. Angele Grmek 5.000; Ema Pavlina 5.000; Marija Križmančič 5.000 lir.

Na pogrebu Borisa Višnjevec iz Gročane se je nabralo za žrtve potresa v Črni gori 35.000 lir.

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu v Trstu: Antonija in Elvira Filipčič v spomin pok. Angela Germani 15.000 lir.

V spomin Frančiške Peterlin darujeta Andrej in Viktorija Maver za popravilo orgel v Rojanu 10.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

V starosti 88 let nas je 26. aprila zapustila naša draga stara mama, mati pok. prof. Jožeta

Casnikarski programi ob nedeljah: Poročila ob 8., 12., 19.; kratka poročila ob 11., 14.; novice iz Furlanije-Juljske krajine ob 11., 14., 19.15. Ob 8.30 kmetijska oddaja, ob 9. uri sv. maša.

Casnikarski programi od ponedeljka do sobote: Poročila ob 7., 10., 13., 15.30, 19. Kratka poročila ob 9., 11.30, 17., 18. Novice iz Furlanije-Juljske krajine ob 8., 14., 19.15.

Spored od 6. do 12. maja 1979

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 9.45 Mali koncert. 10.30 Oddaja o Benečiji. 11.05 »Mladinski oder:« »Moja in čudežni naprstnik«. 11.35 Nabožna glasba. 12.15 Ljudje pred mikrofonom. 12.30 Poslušajmo spet. 14.30 Glasbeni drobiž. 15.00 Nedeljsko popoldne.

Ponedeljek: 8.05 Slike iz planinskega sveta. 9.05 Dalmatinske pesmi. 9.30 Filološki utrinki. 10.05 »Naša pesem« v Mariboru in »Seghizzi« v Gorici. 11.00 Današnje branje. 11.35 Radi smo jih poslušali. 12.00 Ribe in morje. 13.15 Slovenski samospevi. 13.30 Socialna problematika. 14.10 Kulturna beležnica. 14.20 Glasbeni ping pong. 16.30 J. Ribičič: »Miškolina«. 16.40 Odmev iz Slovenije. 17.05 Mi in glasba. 17.45 S pesmijo po svetu. 18.05 Kulturni prostor.

Torek: 8.05 Ženska stran neba. 9.05 Orkestri in zbori. 9.30 Slovenski naravni dragulji. 10.05 Oddaja za vrtec. 10.15 Glasba v baroku. 11.00 Podlistek: »Nemeza«. 11.35 Plesi 20. stoletja. 13.15 Vokalna glasba. 14.10 Literarni utrinki. 14.20 Od prvih uspehov do danes. 15.00 Mladi izvajalci. 15.35 Izložba plošč. 16.30 Čudoviti otroški svet. 16.45 Duhovne pesmi. 17.05 Mi in glasba. 18.05 Problemi slovenskega jezika. 18.20 Ameriška lahka glasba.

Sreda: 8.05 Na prodru Glinščice. 9.05 Lahka glasba. 9.30 Male besede o velikih stvarih. 10.05 Opurna glasba. 10.45 Oddaja za šole. 11.00 Ljudje in dogodki. 12.00 Pesmi brez besed. 12.30 »6 +«. 13.15 Od solista do zbora. 14.10 Mladi pisci. 14.20 Kličite Trst 31065. 16.30 Otroci pojo. 16.40 Motivi z malih zaslonov. 17.05 Skladatelj Primož Ramovš. 18.05 »Vlahi«. Izvaja Radijski oder. 18.40 Naši stari znanci.

Četrtek: 8.05 Jutranji almanah. 9.05 Pesmi s festivalov. 10.05 Slavnj izvajalci. 10.45 Oddaja za šole. 11.05 Podlistek: »Nemeza«. 11.35 Rock in folk opere. 13.15 Naši zbori. 13.35 Z ansamblom Jožeta Krezeta. 14.10 Danes bomo govorili o... 15.35 Vodič po glasbeni umetnosti. 16.30 Kje je napaka? 17.05 Klasiki 20. stoletja. 18.05 Svoboda je terapevtska. 18.30 Odlomki iz operet.

Petek: 8.05 Ženska stran neba. 9.05 Zvoki Latinske Amerike. 9.30 Iz beležnice Irene Žerjal. 10.05 Simfonični koncert. 11.00 Oddaja za srednjo šolo. 11.35 Uspešnice 1978. 12.00 V starih časih. 13.15 Primorska poje 1979. 14.10 Mladi znanstveniki raziskovalci. 14.20 Gremo v kino. 15.35 Na goriškem valu. 16.00 Zgodovina rock in pop glasbe. 16.30 Otroški vrtljak. 17.05 Mi in glasba. 18.05 Kulturni dogodki in deželi. 18.20 Klasična glasba.

Sobota: 8.05 Radijski trim. 8.05 Pesmi jugoslovanskih avtorjev. 10.05 Z naših koncertnih odrov. 11.05 Cas in družba. 11.35 Melodije in ritmi. 13.15 Slovenske ljudske pesmi. 14.10 Dva kraja v šestih slikah. 14.30 Dve uri po sobotno. 16.30 Odprmo knjigo pravljic. 16.40 Leit-motivi. 17.05 Mi in glasba. 18.05 »Leteči zdravnik«. Izvaja SSG. 18.45 Vera in naš čas.

Tržaški romarji v Verono so zbrali za žrtve potresa v Črni gori 1.058.000 lir.

Za Katoliško univerzo v Milanu: Vidau Danila, Opčine 10.000 lir.

Za lačne po svetu: Anica Ferluga 10.000; Roža Mantovan 10.000 lir.

Za misijon p. Kosa: družina Vidau Peter, Opčine 10.000 lir.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 100 lir, osmrtnice 150 lir, k temu dodati 14 % davek IVA.

Odgovorni urednik: msgr. Franc Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

V starosti 88 let nas je 26. aprila zapustila naša draga stara mama, mati pok. prof. Jožeta

Frančiška Peterlin

Vse njeno življenje je bilo trdo delo, žrtev in ljubezen do njenih otrok in do vseh ljudi, ki jih je srečala na svoji življenjski poti.

Iskreno žalujejo za njo družine

Peterlin, Maver in Susič